

یادداشت

محمدحسین ابادری

مدیر درمان تأمین اجتماعی استان سیستان و بلوچستان

نیازمند رفع نقیصه کمبود متخصص هستیم

خدمات سازمان تأمین اجتماعی در استان سیستان و بلوچستان و به طور خاص در شهر زاهدان - به نسبت ضریب جمعیتی و شرایط محیط - از شرایط خوبی برخوردار است؛ چه از نظر تخت و امکانات فیزیکی و چه از نظر امکانات نرم افزاری. در این میان، همواره کمبود نیروی متخصص مارادچار مشکل کرده و هنوز نتوانسته‌ایم این نقیصه را به خوبی برطرف سازیم. خوشبختانه بیمارستان تأمین اجتماعی در سطح استان به عنوان بهترین بیمارستان شناخته شده و علت این موفقیت، ارتقای امکانات رفاهی و برخورد مناسب کادر درمانی در تمامی سطوح با بیماران بوده است. در حقیقت حضور طولانی مدت پزشکان در شهرهای کم‌برخوردار به زیرساخت‌های آن وابسته است. محرومیت سیستان و بلوچستان در بخش‌ها و سطوح مختلف آموزشی، فرهنگی، هنری و... قابل رؤیت و آشکار است. در این میان مواردی چون نداشتن سینما و پارستوران در شهرهای جنوبی این استان و یا برخی دیگر از این محرومیت‌ها به سازمان تأمین اجتماعی مرتبط نیست و تنها به زیرساخت‌های این استان بازمی‌گردد. از سوی دیگر شاید سازمان تأمین اجتماعی بتواند با امضای تفاهنامه‌ای با وزارت بهداشت و ایجاد سهمیه‌ای برای تربیت پزشک برای این استان به رفع نقیصه کمبود متخصص (به خصوص بومی) کمک کند و پایه عنوان پیشنهاد به تناسب ۱۰ درصد تخت‌های بیمارستانی تأمین اجتماعی در سطح کشور، ۱۰ درصد از پزشکان فارغ‌التحصیل، در بیمارستان‌های این سازمان مشغول به کار شوند. اتفاق خوبی که در زمان مدیریت زنده‌یاد دکتر نوربخش افتاد ایجاد تفاوت دستمزد - نه چندان چشمگیر - پزشکان مناطق کم‌برخوردار با برخوردار بود که تا حدودی در ماندگاری نسبی پزشکان در شهرهای محروم بی‌تأثیر نبود. در شروع همه‌گیری کرونا، تنها یک بیمارستان عفونی در شهر زاهدان به بیماران کرونایی اختصاص داده شد و اکثر بیمارستان‌ها خود را درگیر این چالش نکردند؛ اما در موج دوم در مردادماه سال جاری همه بیمارستان‌ها مجبور به ارائه خدمات به این بیماران شدند و نزدیک به ۴۰۰ بیمار پذیرش شد و نزدیک به ۱۶۰ نفر نیز بستری شدند. به همین دلیل در حال حاضر ما به شکل قابل توجهی (حدود ۵۰ درصد) با میزان افزایش مراجعان در بخش سرپایی و بستری نسبت به سال قبل مواجه هستیم. باید اذعان داشت میزان ارائه خدمات درمانی استان نسبت به جمعیت استان مناسب است، اما نسبت به انتظار جامعه کافی نیست! تناسب تعداد تخت بیمارستانی در کشور به ازای هر هزار نفر جمعیت ۱.۶ تخت است در حالی که در کشور ژاپن ۱۳ تخت به ازای هر هزار نفر وجود دارد. این در حالی است که این عدد در استان ما نزدیک به یک است.

پراکندگی جمعیت در استان سیستان و بلوچستان فراوان است و فاصله نزدیکترین شهر به مرکز استان نزدیک ۱۸۰ کیلومتر است و شمال به جنوب استان مان نزدیک به هزار و ۱۰۰ کیلومتر فاصله دارد.

ادامه در صفحه ۱۱

گزارش «آتی‌نو» از بیمارستان تأمین اجتماعی زاهدان

«به پزشکان متخصص بیشتری نیاز داریم»

استان سیستان و بلوچستان با حدود ۱۸۰ هزار کیلومتر مربع مساحت، قریب به ۱۱ درصد از وسعت کشور ما را به خود اختصاص داده است. نام پیشین مرکز این استان «دزدآب» بود که بعدها به «زاهدان» تغییر یافت. این شهر از سمت شمال به شهرستان زابل، از سمت جنوب به شهرستان خاش، از سمت شرق به کشورهای افغانستان و پاکستان و از سمت غرب به شهرستان فهرج منتهی می‌شود. آب و هوای زاهدان در بیشتر روزهای سال گرم و خشک است و به جهت مرزی بودن، از موقعیت استراتژیک جغرافیایی و تجاری و نظامی و شرایط خاصی برخوردار است. حلوای خرمایی چنگال، حلوای شکری بلوچی، تاس آبی، ترونجه (تنور چه) تباهک و بریانی بخشی از خوراکی‌های محلی این شهر هستند و از کتابخانه عمومی کامپوز با، مجتمع تفریحی براسان، مجتمع سنتی شبستان، بوستان فرهنگیان و سینما اشراق می‌توان به عنوان بخشی از مراکز فرهنگی، تاریخی و تفریحی این شهر نام برد.

گزارش

مهین داوری

روزنامه‌نگار

بیمارستان ۲۵۶ تخت‌خوابی تأمین اجتماعی زاهدان، تنها بیمارستان ملکی سازمان در سطح این شهرستان است. این سازه در زمینی به مساحت ۱۲۰ هزار متر مربع و زیربنای ۲۷ هزار مترمربع در مهرماه سال ۱۳۷۵ احداث شد و از همان ابتدا تا به امروز در بخش‌های مختلف، خدمات متنوع و متعدد درمانی سرپایی و بستری را ارائه می‌کند. خبرنگار «آتی‌نو» در گفت‌وگوهایی جداگانه با رئیس، مسئول پذیرش و تنی چند از بیماران مراجعه‌کننده به این بیمارستان، بخشی از چالش‌های پیش روی آنها را شناسایی، واکاوی و مطرح کرده است.

کمبود پزشک متخصص و فوق تخصص

خانمی ۲۸ ساله که علت مراجعه خود به بیمارستان را ویزیت متخصص زنان مطرح می‌کند، در پاسخ به سطح رضایتمندی خود از خدمات درمانی تأمین اجتماعی می‌گوید: «خدمات رسانی تقریباً مناسب است. البته ویزیت روزانه پزشکان در این بیمارستان محدود و کمبود بعضی از متخصصان و محدودیت مراکز انجام سونوگرافی، چالش‌های جدی درمانی پیش روی مردم این شهر است.» وی ادامه داد: «این بیمارستان با کمبود امکانات و بخش‌هایی از قبیل آندوسکوپی، کولونوسکوپی و آنژیوگرافی و دیالیز نیز مواجه است.» این مراجعه‌کننده افزایش خدمات فوق تخصصی به‌ویژه فوق تخصصی غدد، ریه، روماتولوژی، گوارش، نفرولوژی، اعصاب، اطفال و... را عمده‌ترین درخواست بیمه‌شدگان تأمین اجتماعی در این شهر می‌داند.

خدمات فوق تخصصی؛ مطالبه مردمی

مردی میانسال که برای ویزیت دکتر متخصص به بیمارستان مراجعه کرده با ابراز رضایت از خدمات درمانی مطلوب تأمین اجتماعی می‌گوید: «اگرچه از خدمات درمانی این بیمارستان رضایت کاملی دارم، اما نباید از برخی کمبودها و ضعف‌های آن نیز چشم‌پوشی کرد.»

وی خاطر نشان کرد: «علاوه بر اینکه مردم در دریافت نوبت از اغلب پزشکان این بیمارستان مشکل دارند، بیمارستان با کمبود جدی در زمینه تخصص گش و حلق و بینی مواجه است و ضرورت ارائه

خدمات فوق تخصصی از جمله آنژیوگرافی و آنژیوپلاستی و جراحی قلب و عروق که از درخواست‌های بیمه‌شدگان زاهدانی است، در این بیمارستان ملموس و غیرقابل انکار است.»

مشکل در نوبت‌دهی ویزیت پزشکان

خانمی ۵۸ ساله که برای انجام آزمایش به این مرکز درمانی مراجعه کرده با منانت ضمن ابراز رضایت از خدمات درمانی بیمارستان، اما از سختی نوبت‌دهی پزشکان بیمارستان نیز شکایت می‌کند و می‌گوید: «بیمارستان امکانات و بخش‌های مجهزی دارد؛ اما کافی نیست.» وی عدم وجود دستگاه (ام‌آر‌آی) را یکی از نقاط ضعف این بیمارستان مطرح و اضافه می‌کند: «باید ضمن تقویت بخش‌های تخصصی موجود، بخش‌های سوختگی و دیگر بخش‌های فوق تخصصی در این بیمارستان ایجاد شود.»

کاهش ۴۳ درصدی مراجعات به بیمارستان

کامران بهادرزهی با ۲۴ سال سابقه فعالیتی در سازمان تأمین اجتماعی که هم‌اکنون مسئولیت مدارک پزشکی و پذیرش بیمارستان تأمین اجتماعی زاهدان را عهده‌دار است با اشاره به شیوه‌های نوبت‌دهی این بیمارستان می‌گوید: «نوبت‌دهی به روش‌های تلفنی، از طریق پیامک با کد دستوری (USSD)، اینترنتی و حضوری است. میانگین روزانه ویزیت و ارائه خدمات درمانی سرپایی در سال ۹۸ حدود هزار و ۱۲۹ مورد و در سال ۹۹ حدود ۴۹۱ مورد (۴۳ درصد کاهش نسبت به سال قبل) با توجه به شیوع بیماری کرونا و کاهش مراجعات ناشی از آن بوده است.» وی به بیشترین و کمترین تعداد پذیرش بیماران روزانه و ماهانه در بخش‌های مختلف بیمارستان اشاره و اضافه می‌کند: «بیشترین تعداد بستری روزانه در بخش زنان جهت انجام زایمان، سزارین و کمترین تعداد مربوط به تخصص چشم (کمتر از یک پذیرش در روز) است.»

سقف روزانه نوبت‌دهی محدود است

بهادرزهی در پاسخ به علل بروز برخی نارضایتی مراجعان به بیمارستان می‌گوید: «اولین مشکل مربوط به عدم دریافت شماره و نوبت‌دهی است. روش‌های موجود اگرچه متنوع هستند اما به دلیل بالا بودن آمار متقاضیان، برای ویزیت روزانه هر پزشک سقفی تعیین می‌شود و به محض تکمیل آن، نوبتی وجود ندارد و همیشه برخی پشت نوبت می‌مانند. مشکل

دوم مربوط به کمبود بعضی تخصص‌ها و خدماتی نظیر سونوگرافی است که باید تدبیری در این زمینه اندیشیده و در حوزه ارائه خدمات به سالمندان نیز باید اقدامات درمانی اساسی عملیاتی شود.»

بیمارستانی با ۱۶۱ تخت فعال

نورالله هاشم‌زهی رئیس بیمارستان تأمین اجتماعی زاهدان با اشاره به ضریب بالای اشغال تخت و مراجعان فراوان بیمارستان می‌گوید: «در حال حاضر این مرکز درمانی دارای ۱۶۱ تخت فعال است. همچنین بخش‌های بستری بیمارستان شامل اورژانس، ارتوپدی، ارولوژی، داخلی، جراحی عمومی، چشم، جراحی زنان، اطفال، (NICU) و نوزادان، (ICU)، (CCU) و زایشگاه است.» وی در معرفی بخش‌های سرپایی بیمارستان اضافه می‌کند: «کلینیک‌های تخصصی، کلینیک دندانپزشکی، کلینیک مامایی، خدمات سنگ‌شکن، آزمایشگاه و طب انتقال خون، رادیولوژی، فیزیوتراپی، شنوایی‌سنجی نوزاد، واکسیناسیون نوزاد، سونوگرافی، ماموگرافی، سی‌تی‌اسکن، تست ورزش، اکوکاردیوگرافی، EEG (نوار مغزی)، فلوروسکوپی، اسپیرومتری و داروخانه از بخش‌های سرپایی هستند که روزانه به بیماران سرویس می‌دهند.

هاشم‌زهی ادامه می‌دهد: «مدیریت منابع انسانی، مدیریت مالی، تغذیه، کنترل عفونت، بهداشت حرفه‌ای، بهداشت محیط، دفتر پرستاری، دفتر بهبود کیفیت، مدیریت پسماند، مدیریت اطلاعات سلامت، فناوری اطلاعات، آمار، تدارکات، مهندسی پزشکی، تأسیسات مرکزی، انبار مرکزی، انبار دارویی، نقلیه، نگهداری، مرکز تلفن، کتابخانه و رختشویخانه واحدهای پشتیبانی بیمارستان هستند.»

وی با ابراز خرسندی از موفقیت‌های بیمارستان در کسب عناوین ممتاز ارزشیابی عنوان می‌کند: «این بیمارستان موفق به کسب نشان درجه یک در ارزشیابی اعتباربخشی و همچنین به عنوان بیمارستان دوستدار کودک انتخاب شده است.»

پذیرش و بستری بیماران کرونایی

وی در خصوص میزان پذیرش و ویزیت بیماران در بخش‌های مختلف در سال جاری می‌گوید: «از ابتدای سال جاری با توجه به رانندازی بخش بستری بیماران کرونایی تعداد ۳۷۶ نفر با علائم مشکوک تا ابتدای شهریور سال جاری پذیرش و از این تعداد ۱۶۰ نفر نیز بستری شده‌اند. در بخش اورژانس نیز تعداد پذیرش ماهیانه به طور متوسط ۳ هزار و ۵۰۰ نفر در تمام سطوح بود و در حال حاضر پذیرش روزانه بیماران بستری حدود ۳۲ مورد و مراجعات سرپایی حدود ۶۱۰ مورد است.»

هاشم‌زهی در پاسخ به تأثیر شیوع ویروس کرونا بر روند گستره فعالیت‌های بیمارستان تأکید می‌کند: «شیوع کرونا باعث شد تمامی اعمال جراحی الکتیو در بیمارستان به طور مقطعی کنسل انجام نشود. همچنین تعداد مراجعه سرپایی به حدود ۴۳ درصد کاهش یابد. ما در بخش‌های بستری در میانگین بستری روزانه در سال گذشته حدود هزار و ۱۲۹ مورد و در سال جاری با ۶۱۰ مورد بیمار، با کاهش ۳۸ درصدی همراه بوده‌ایم.»

وی با تأکید بر نقش ارجاع داخلی در ساماندهی و کاهش مراجعات غیر ضروری به متخصصان می‌گوید: «ارجاع داخلی تا حدودی از تعداد نوبت‌دهی ویزیت روزانه پزشک متخصص می‌کاهد و از سوی دیگر بیمار را برای گرفتن نوبت از پزشک متخصص بی‌نیاز می‌کند.» هاشم‌زهی با اشاره به مزایای نسخه الکترونیک در کاهش تداخلات دارویی گفت: «الکترونیک شدن نسخه تجویز شده، دوز و روش مصرف داروها را با دقت بالا و به دور از تداخل برای پزشکان فراهم کرده است. کاهش خطای تحویل دارو به بیمار، نسخه‌پیچی به صورت دقیق‌تر و تسریع زمان دریافت دارو نیز از ثمرات حذف دفترچه‌های کاغذی و استفاده از نسخه الکترونیک است.» رئیس بیمارستان تأمین اجتماعی زاهدان با اشاره به اجرایی شدن طرح هتلینگ بیمارستانی در این مرکز می‌گوید: «اگرچه در چهار محور تجهیزات، امکانات رفاهی، بهداشتی و تغذیه و همچنین ساختمان اقدامات نسبتاً مطلوبی در راستای ارائه خدمات هتلینگ بیمارستانی صورت گرفته، اما کافی نیست و در صورت تخصیص بودجه مجدد می‌توان اقدامات ارزشمندتر و مفیدتری در آینده ارائه کرد.»

۶۶

عمده‌ترین چالش؛ کمبود پزشک متخصص

هاشم‌زهی کمبود پزشک متخصص را عمده‌ترین مشکل این بیمارستان می‌داند و می‌گوید: «ما در برخی رشته‌ها از قبیل رادیولوژی، گوش، حلق، بینی و جراحی مغز و اعصاب با مشکل کمبود پزشک متخصص مواجه هستیم.» وی تصریح می‌کند: «با توجه به وسعت استان و دوری از مرکز کشور و همچنین محدودیت بیمارستان‌های ملکی در استان، این بیمارستان پذیرای تعداد زیادی از مراجعان و بیماران است. از مدیریت سازمان درخواست می‌شود تمهیداتی ویژه به منظور ماندگاری طولانی مدت پزشکان متخصص هنگام به کارگیری در این استان به کار بندند.»

